

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XI. Rosa Græcula, seu Misericordia & Eleemosyna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Nam frâus ista hinc patet: Necessitas vilibus & paucis contenta est: voluptas delicatam ambit affluentiam; multis & exquisitis etiam agere satiat.

Quinta.

5. Qui stigmata & Mortificationem Domini Jesu in corpore suo circumferre cupit, is cum Paulo seipsum sæpius accurate scrutatur, ubinam lateat quod mortificandum sit, num Voluntas, num Intellectus seu Judicium ægroter, num sensus exteriores cautius cohibendi, num carnis petulantia severius castiganda, &c. Notitia morbi, principium salutis. Nam qui se it ex stomacho se laborare, pedem sibi non patietur amputari: ita qui in voluntate vitium deprehenderit, illi remedium adhibebit, non intellectui aut iudicio.

Sexta.

6. Mortificatio subinde certo numero gaudet. Sunt, qui trigiesies in die mortificare se soleant, sunt qui sexagesies, sunt qui crebrius, alii rariùs. Aliqui in his insigniora quinque Christi vulnera, alii septem sancti Spiritus dona, alii novem Angelorum ordines, alii ætatem Christi, aut Virginis Matris observant, & pio cultu Mortificationum suarum numerum ad aliquid horum referunt, laudabili prorsus Arithmetica: nam quemadmodum David, ut regiam virginem Michol in conjugem impetraret, tandiu Philistæos insecutus est, dum centum eorum capita colligeret; ita ei, qui beatitudinem velut sponsam ambit, non difficile est, ad numerum suos hostes, pravæ affectiones jugulare. Neque enim hæc Deo velut venditores merces adnumeramus, sed segnitiam nostram hac numerandi ratione excitamus. Quod idem fit in precibus.

Septima.

7. Mortificationem in se nonnihil amaram multâ perfundit dulcedine, si omnes ejuscemodi actus conjungantur Christi cruciatibus, velut obolus thesauro infinito. Exempli causa: Sub initium aut finem, aut dum in actu est Mortificatio, brevi precatiuncula is, qui seipsum mortificat, id omne sic offerat: Domine Jesu, hæc ego guttulam in mare acerbissima Passionis tue defero. Placent tibi propter te, quod ego hic amore tui facio.

CAPUT XI.

Rosa Graculæ seu, Misericordiæ
& Elemosinæ.

S. I.

Rosa, quam Graculam, vocant, latissimis est foliis, sed convolutis foliorum paniculis, nec dehiscens nisi manu coacta, semperque nascenti similis. Huic rectissime, putem, Misericordiam conferimus, quæ foliis valde latis in plurimorum salutem semet exporrigit, nec unquam alios juvando lassescit, semper recens, semper similis nascenti.

B. Maria omnibus fuit benigna: Prov. c. 31. vers. 26. Damasc. de dorm. Virg. Gen. cap. 36. vers. 24. Bern. ser. de Assumpt. beatiss. Virg. mibi p. 256. Invocantibus in necessitati-bus non defuit.

Beatissima Domini Mater, quanto sibi ipsa severior, tanto benignior fuit aliis. Nam quod Salomon ait, lex clementiæ in lingua ejus. Damascenus eam jure merito Curationum pelagus appellat. Illam paradisi arborem, Lignum vite, male comedendo concoximus; pro illo Deus suppeditavit Venam Vitæ, è qua Christus aqua viva, & omnis Misericordia nobis ac gratia profluxit. Moses Sebeonis filium laudans: Iste est Ana, inquit, qui aquas calidas invenit in solitudine. Nos rectius: Ista est mulier, quæ reperit Misericordiæ thermas. Bernardus illarum saluberrimum calorem sentiens, & ideo ingenti affectu exclamans: Sileat Misericordiam tuam, inquit, Virgo beata, si quis est, qui invocatum te in necessitatibus suis sibi meminere defuisse. Nos quidem servuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi, sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem, humilitatem miramur: sed Misericordia miseris sapit dulcius. Misericordiam amplectimur charius, recordamur sæpius, crebrius invocamus. Hæc est enim, quæ totius Mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetravit. Constat enim pro universo genere humano fuisse sollicitam, cui

A dictum est: Ne timeas Maria, invenisti gratiam, magis quam querebas. Quis ergo Misericordia tua, & benedicta, longitudo, & latitudo, & sublimitas, & profunditas quæ investigare? Nam longitudo ejus usque in diem nostram invocantibus eam subvenit universis. Latitudo ejus replet orbem terrarum, ut tuæ quoque Misericordiæ plena sit omnis terra. Sic & sublimitas ejus civitatis superna invenit reparationem, & profundum ejus sedentibus in tenebris, & in umbra mortis obtinuit redemptionem. Per te enim celum repletum, infernus evacuatus est; instaurata ruina celestis Hierusalem; expectantibus miseris vita perditæ data. Sic potentissima & piissima charitas & affectu compatiendi, & subveniendi abundanti effectus, aquæ locuples in utroque. Ad hunc igitur fontem sribunda properet anima nostra. Ad hunc Misericordiæ cumulum totâ sollicitudine miseria nostra recurat.

Olim ab arcanâ Dei Curia, ab editâ iustitiæ sententiâ nulla fuit appellatio. At verò nunc est ad solum gratiæ & ad tribunal Misericordiæ; nunc superexaltat Misericordia iudicium. Quod insigniter Bernardus explicans: Si criminum, inquit, immanitate turbatus, conscientie fudrate confusus, iudicii horrore perterritus, barathro incipis alforberi tristitia, desperationis abyssos, cogita Mariam. Quam enim clemens nunc erit in celo, quæ tam misericors fuit in terra? Gregorius Nicomedensis: Quotidie, inquit, videbatur ei Angelus loqui & quasi charissima foror red matri obtemperabat ei, quæ ambrosium nutrimentum de manu Angeli accipiebat, eoque reficiebatur: victum verò, quem à Patrisfiliis templi accipiebat, pauperibus erogabat.

Elia cibum subministrat corvus, Danieli Angelus, Judæis manna effundunt nubes: quid de Domini Matre dicemus? Palladius, qui vixit ævo Theodosii Majoris, asserit, Apollo & Anuph sanctissimos viros dies noctesque precibus exegisse, atque hinc alimoniam quotidianam ab Angelo accepisse. Atqui nullam gratiam fas est credere concessam servis, quæ negata sit Matri. Hæc ergo divina virguncula suos veluti convivores in templo menduculos, quos etiam parvula ingenti Misericordiâ reficiebat. Potuit hæc virgo dicere, quod Jobus: Ab infantia mea crevit mecum miseria, & de utero labi me matris mea egressa est mecum.

Misericordiam itaque cum eâ adolevisse, jamque illam in celo nobis veniam & gratiam deposcere, Ecclesiæ consensus & nostra fides asserit. Pro hominibus dum vixit, supplicavit. In nuptiis Canæ id factum constat, ubi Filium rogavit, tenuioribus sponis subveniret, idque impetravit. Id ergo jam multo magis faciet in patriâ. Pro aliis supplicare ab amore provenit, atqui amor in patriâ perfectior est, ergo illic pro viatoribus magis supplicatur.

Eruditè Thomas Aquinas: Charitas, inquit, hoc requirit, ut pro aliis oremus. Quod confirmans Chrysostomus: Pro se orare, ait, necessitas; pro altero charitas fraternitatis hortatur. Dulcior autem ante Deum est oratio, non quam necessitas transmittit, sed quam Charitas fraternitatis commendat. Neque aliter Hieronymus: Si Apostoli, ait, & Martyres in corpore constituti, quando adhuc pro se debent esse solliciti, pro aliis orant, quanto magis post coronas & triumphos? Atqui Virgo beatissima à primo, quo vivere cepit momento, plus Charitatis habuit, quam omnes simul & sancti homines & beati Angeli, ergo illa etiam ardentius pro nobis deprecatur, & efficacius impetrat: ita prorsus, ut si illa una & sola quippiam roget, & omne celum reclamaret, uti Angelum Angeli reficere, narrat Daniel, potentior tamen esset Virginis matris deprecatione, quam celum ceterorum omnium.

Huc pius ille scriptor animum attendens: Mediatrix est, inquit, inter nos & filium, qui nihil illi petenti negat, cum sit illius mater, sed etque ad ejus dexteram, super omnes creaturas exaltata, & ipsi proxima. Seraphinus Firmianus, dubium velut problema ponens: Cur, inquit, audacior fiduciam in matrem quam in filium erigimus? Cur audacior

dicia in
matre
quâ in
filio.

Mox è Bernardo & Anselmo respondens: Quia in Matrem, inquit, à Filio divina pietas derivatur, absque justitiâ terrore. In filio licet attrahat pietas, terret tamen potestas. Scimus judicem cum esse adeo exactum, ut rationem de verbis etiam otiosis vel singulis sic exacturus. Ecquid volumus? infantia mores hinc exhibemus, læsus infans accurret matrem.

§. I.

Philostatus
lib. 1. in vita
Apollonii
cap. 11.

Mater Dei
asylum est
& templum
gratie.

Psalm. 35. 8.

Chronicon
S. Dominici
S. B. 20. v.
tom. 13.

Marc. 6. 8.
vers. 2.
Catharina
Senensis in
pauperes
liberalis
fuit.

B. Mariam
habuit ad-
juvicem.

S. Hieron.
in Epist.
ad Paul.
cap. 11.

Isidorus
in Synonymis
lib. 1. cap. 11.

Isidorus
in Synonymis
lib. 1. cap. 11.

Isidorus
in Synonymis
lib. 1. cap. 11.

Math. 23. 7.
vers. 7.

Cl. 1. 1. 1.
vers. 12.

Gracis mos erat, ut injuriam à se defensus templum, aram, vel statum accurreret. Mos hic Imperatorum ævo migravit Romam. Hinc ingenui & servi non in templis solum, sed ad quamlibet Imperatorum imaginem aut statum asylum sibi repererunt. Imò, quod Philostratus testatur, si servus moneretur tantum Cæsaris imagine signatam manu tenuisset, cum cadere nefas fuisset. Hinc capitis quispian damnatus, quod servum percussisset, qui argenteam drachmam Tiberii imagine inscriptam tenebat.

Securius nobis asylum est Mater Dei, templum gratia, ara misericordiæ: si vel verbulo vel gemitu tangamus hanc aram, longe tutiores sumus, quam si omnium Romanorum Cæsarium effigies manu teneamus. Sub alis Phœnicis istius omnes afflicti plurimum subsidii reperitur. Jure de hac matre dicimus: Filii autem hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Affectu magno pro se quisque dixerit: inhabitabo in tabernaculo tuo, proteger in velamento alarum tuarum.

Sancti omnes in Misericordiam prout velut olive in hortis consite fuerunt. At Virgo beatissima velut oliva totum orbem complexa, olivas alias omnes in-umbravit.

Beatus Dominicus, familiâ suâ nondum confirmatâ, vidit velut diducto celo, quâ ratione Christus stans in gentem humanam tres lanceas vibravit, orbem iræ suæ metam convulsurus. Hic mater ad filii pedes provoluta, veniam impetravit orbi. Hic utique mater idem sensit quod filius, qui famelicæ plebis misericordiâ commotus: Misereor, inquit, super turbam.

Cum Senis annona incredibiliter oneraretur, Catharina virgo modicum farinae jam putidæ in panes pinsit. Hos deinde in egenos distribuit liberalissimè, nec tamen deesse cepit quod daretur: quanto enim largius erogabat, tanto plus supererat. Imò quod mirius, gratissimi saporis erant hi panes, nec à dominicâ etiam gulâ spernendi. Sed adjutricem habuit Catharina à celo Virginem divinam, quæ visa est suis manibus è massa formare panes coquendos. Nimirum plena est Misericordiæ Virgo celestis, verus balsami hortus, uberrimum salutis promptuarium; verbo, Mater misericordiæ.

Meo sensu, perire nequit, quisquis Angelos & Angelorum Dominam in suas partes traxerit. Sed illud, obsecro, non nesciamus, à Pythagorâ sapienter dictum; Similia non nisi à similibus comprehenduntur. Misericordiam tibi postulas? nec tu eam alteri nega: gratiam ambis? hanc & alius à te impetret. Misericordiam pro misericordiâ, gratiam pro gratiâ consequemur. Quales nos sumus in similes nobis, talis in nos est Deus.

§. II.

Hic instituto quo cœpiimus, non incongruum erit, si latissima hujus rosæ folia paulò explicatius proponamus. Misericordiâ omnibus non tantum noscenda, sed penitus medullis combibenda est. Eleemosyna porro nihil aliud est quam Misericordiâ transiens in effectum & opus.

Veritatis oraculum est: Beati Misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Misericordiâ beatis omnibus adeo innata censei potuit, ut eorum sororem dixerim. Horratur Paulus: Induite vos ergo, sicut electi Dei,

Tom. I.

A sancti & dilecti, viscera Misericordiæ. Sancti omnes ex hac familiâ sunt, quæ vix certiore signo noscendam se præbet, quam quod omnes hujus stemmatis viri semina-que viscera Misericordiæ habent. Huic familiæ naturâ insitum, misericordiam non è crumenâ solum, non è manu cistæque tantum, sed ex intimo pectore largiri sua, & cum opus, etiam seipsam. Toti nonnunquam familiæ agnatum est, litteram caninam * non posse * R. commodè pronuntiare; subinde in vultu aut oculis, aliòve membro ingentiam habent maculam, aut hæreditarium morbum: quandoque omnibus ejus familiæ agnata docilitas & humanitas. Ita Paulus loquitur, electis omnibus ab ortu impressa est hæc nota Misericordiæ. Ergo & vos, o mei Colossenses, sicut electi alii, sicut sancti, sicut dilecti hanc notam in vobis cernendam exhibete, induite viscera Misericordiæ. Misericordiâ restabitur, inquit Anselmus, vos Dei sapientiâ præcognitos, à massa perdendorum separatos, ad vitam æternam præordinatos.

Ita prorsus Misericordiâ amicis Dei omnibus altissimè impressa est. Evolvat quis omnium Sanctorum res gestas, quos Lipomannus, Surius, Lippelous scriptis complexi, nec unicum, purem ego, ex omni numero reperiet, cui non hæc nota Misericordiæ infixa. Quod de seipso Jobus, id illorum quisque dicere potuit: Ab insensitâ meâ crevit mecum miseria, & de utero matris meæ egressa est precum. Si negavi, quod volebant, pauperibus, si oculos viduæ expectare feci, si comedi buccellam meam solus, & non comedi pupillum ex eâ. Oculi sui cæci, & pes claudus, pater eram pauperum. Tantâ scilicet egenorum miseratione rangebar, ut non tantum cæcis & claudis stipem dederim, sed copatus sum etiam, quantum licuit, oculos & pedes eorum. Pater eram pauperum, cum ipsis pauper, quando eorum paupertatem adeo sensi, perinde si eâ ego ipse laborarem. Cum illi altius dormirent, ego huc illuc animam versabam, quâ ratione pupillis providendum, succurgendum viduis, unde panem, lectulos, vestem haberent. Reverâ Sancti omnes affectu tales fuere, qualis Job esse potuit censu & manu. Atque hoc in Sanctis, qui etiamnum superstites sunt, observare licet. Hinc illum nemo facile sanctum pronuntiaverit, qui ab egenis averso est animo, & in eorum causam neutiquam propendet; qui subinde dat aliquid, sed amorem non redolent data; Misericordiam non sapient ipsius munera.

Ecquis negaverit, quin omnes sancti spiritu sapientiæ imbuti decesserint? nam celo nullus admittitur, qui spiritum stultitiæ deserit ad tumultum. Atque spiritus sapientiæ spiritus humanus est & suavis. Ipsam audi sapientiam: Benignus est, inquit, spiritus sapientiæ. Ideo Pa- latus Rex David aperte proclamavit: Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem, in die malâ liberabit eum Dominus. Sunt qui in rebus physicis sint peritissimi: Vinum vix gustant, & ex quâ patriâ sit norunt; ostrea primo morsu, ex quo lacu sint, deprehendunt; omne monetae genus exactissimè distinguunt, suum corio, suum panis, serico & holoserico pretium statuere norunt optimè, discernunt omnia intelligentes: Super egenum & pauperem vix intelligunt, inopiam horum non satis inspicunt, non æstimant paupertatis miseriam, & inde Misericordiâ non magna sequitur. Beatus ergo Qui intelligit super egenum & pauperem. Quisquis enim hæc in te intelligens est, is Augustini & Cassiodori sensu, pauperi etiam non petenti offert, tacentem intelligit, de remedio pauperis, affectu pietatis cogitat. Non intelligens, dum petatur expectat, post multas preces vix dum lentus & servus, quod petebatur, præstat.

O verè jucundus homo, qui misereatur & commodat, in æternum non commovebitur! Siquidem beati Misericordes. Sed ubinam, queso Domine, beati sunt? Pauperibus promissum est regnum. Sed & hi quoque reges erunt

Eccc 3

qui

qui Misericordiâ excelluerint. Nam egentibus non marsupium tantum & manum, sed & pectus aperiant; cur eis Deus cælum clauderet? cum spem largiuntur, si possent, cor adderent; largiti omnibus cum non possunt, saltem volunt. Quando igitur Misericordia Deum detrahit cælo, & mortalitatis iaccho induit, poterit etiam hominem in cælum attrahere.

§. IV.

Q Vicunque igitur Misericordes sunt, reges sunt legitime uncti. Oleum ad hanc unctionem ipsi suppeditarunt; cetera regni insignia meritis Dei favore sunt assecuti. Elia olim adolescenti lenticulam olei committens: *Vade, inquit, in Ramoth Galaad, & introduce in interius cubiculum Iehu, tenensque lenticulam olei fundes super caput ejus, dicens: Hæc dicit Dominus: Vixi te regem super Israël. Aperiesque ostium, & fugies.* Facta omnia, ut imperatum erat. Quibus auditis qui aderant, continuo suum quisque pallium Iehu pedibus subiecit, ut ea congesta tribunalis aut solii formam referrent. Quam facili apparatu salutat rex Iehu? Quanto sanguine, quot centenis millibus capitum coronæ regum ac diademata non raro steterunt? His ipsis annis, quibus hæc scribo, corona Bohemæ cruore quanto, quot hominum millibus vindicata est? Ut rex cæli ungatur, vix utilius est laboris, aut impendii; tu modò Misericordiæ oleum adfer, & regnum illud jam tuum est.

Eleganter hoc Augustinus exprimens: *Da, inquit, modica, & accipe magna. Vide, quàm late crescat fenus tuum. Da temporalia, accipe æterna: da terram, accipe cælum. Vide quid sis accepturus: Percipite regnum, quod vobis paratum est ab initio mundi. Terrena dedisti, quæ si non dedisses, in terrâ putrescerent. Quid enim inde facturus es, si non dedisses? Quod perituum erat in terrâ, servatum est in cælo. Ergo quod servatum est, hoc accepturi sumus. Servatum est meritum: factus est thesaurus tuus meritum tuum.*

3. Reg. c. 6. vers. 31. Ad arcanissima templi penetralia, ad sancta sanctorum, non cedro, non cupresso, aut nobiliore ligno, cur inò non ex auro fabricata est janua, præsertim, cum id loci sanctitas postularer? Sciamus architectum hic fuisse Spiritum sanctum, qui non loci majestatem, sed rei mysterium spectavit. In illa sanctorum sanctissima, in aureum Dei palatium nemo admittitur, nisi per oleaginum ostiolum ingrediatur, per alterutrum cæli ingrediendum est. Qui misericordiam exhibere nequit, consilio, manu, auxilio; voluntate saltem misereatur aliorum & affectu.

Chrysost. de duabus viduis, & Misericord. Chrysostomi sententiâ: Nullus miser est, nisi qui noluerit misereri. Et ne illius, quamvis plurimum dederit, vel minimum eo gloriatur: Divites ait, ex multo modicum, vidua ex modico totum dedit. Quid ingemiscitis, si non minus avari quam opulenti, cum spem erogatis? & pecunie vestra acervo non quidem millefimam partem donatis: vidua illa omnes opes suas, totum arariolum suum, quidquid thesauri habuit, dedit; hæc multum dedit.

Beati qui Deo donant sine gemitu, beati misericordes. Hic, obsecro, paulò altius penetremus; quid demum Misericordia tam affabile habeat & decorum, unde divinis oculis tantopere placeat. Quæ enim alia virtus, nisi Misericordiæ cognata Charitas, aded rapit Deum atque Misericordiâ? In orbis ultimo conventu, in totius humanæ gentis concilio supremo, die illo decretorio & judiciali, parentibus ad tribunal universis Angelis, cum de summâ rerum omnium decerneretur, iudex omnium non explicabit quod Abel primus martyr & virgo fuerit, quod Abrahamus speculum obedientiæ extiterit, quod Noë orbem asseribus clausum servavit: Davidis lacrymas & penitentiam filebit: quid Moyses & Elias in Thabore secum locuti, non exponet: quod Pa-

trus primus post se crucem conscenderit, quod multa millia Martyrum in eundem suggestum sint secuti, non prædicabit: Sed illud publicè recitabit cum laude maximâ, velut gratias agens; quis sibi fragmentum panis dederit, quis frigidam potrexerit, quis desolatum palliolum donarit, quis hospitio se foverit, quis ad ægrotum, quis ad detentum carcere revilerit. Supremum hunc iudicem Misericordiæ filii prærogativâ singulari alloqui audebunt, disponent sermones suos in iudicis voces, illorum erunt: *Da, Domine, quia dedimus; da Te, quia tuâ causâ dedimus, miseri sumus aliorum, tu nostri miserere: fecimus quod iussisti, redde quod promissisti. At ille totius regni se debitorem promptissimè professus: Meum, dicit, promissum agnosco; misericordiam vestram laudo; Venite, possidete regnum: pro panis fragmentum epulum cælesti nunquam finiendum, pro attito palliolo vestem immortalitatis reddo, pro hospitio cives Angelorum vos constituto: Venite, possidete regnum.*

B Verè singularissimum quid habet Misericordia præ ceteris virtutibus. Hæc enim una omnium maximè Orbis fatali die triumphabit. Idcirco Christus: *Emus, inquit, discite, quid est Misericordia volo, & non sacrificium.* Perinde si dixisset: Nondum facis capitis, quantarum virium sit Misericordia. Eia ergo discite, quid sit super egenum & pauperem intelligere, & quàm hoc ipsum incredibiliter Numini supremo placeat. Pater meus cælestis cælum non reflat nisi sui similibus. Atqui vos potentiam divini Patris, sapientiam, & in omni loco presentiam imitari non potestis. Estote ergo misericordes, sicut Pater vester cælestis misericors est, & quidem in omnes.

§. V.

R Omæ olim Censores obierunt domos, ut in rem præsentem venient, scirentque, quâ ratione res familiaris administraretur, num forte in fecina vermes, in paurarium mures, in vestes tineæ grassarentur, non levi rei domesticæ damno.

Utinam hodièque talis censura sit, repeterentur qui mures, tineas, vermes malint pascere, quam pauperes, qui laborent parietes potius quam egenos male vestitos operire. Sed his multo plures sunt, quorum non panem aut vestem, sed vermes pectus exedunt, & omnem miserationis affectum corumpunt, ut neminis egestatem aut miseriam facile commiserentur.

O ergo beati Misericordes, quoniam misericordiam consequentur. Deum misericordiâ vestram commoveri vultis? vos ipsi prius Misericordes estote. Ad vestrum Deum exemplum sese componet, quem vos illi modum monstraveritis, eum sequetur: Date, & dabitur vobis. Dat is alacriter & promptè & promptissimè dabitur & vobis. Dat is liberaliter & copiosè? liberalissimè vobis retribuetur.

Dialecticorum præceptio est, Syllogismus in Dari negari non potest; hunc Syllogismum nos Christus docuit, quo utendum est iis, qui nolunt negari sibi quæ possunt. Syllogismus est iste: Date, & dabitur: Estote misericordes; & misericordiam consequemini. Nimirum in hoc vitæ mercatu tritico, oleum oleo comparandum, sed ita ut tritici pugillus totum modium, lecythus olei centum librarum dolium lucretur.

Quæri potest, quæ omnium artium sit questuosissima. Num fortè maximum facit lucrum gemmarius, qui gemmas intèrpolat, ut pluri revendat? Fors Jurisprudencia omnium lucrosissima est, quæ cum consilia subministrat, pro singulis pagellis laxissimè scriptis singulos poscit aureos: Fors mercatura plurimum lucretur, quæ centenos expendit florenos, & trecentos aut quadringentos recipit. Quid si ulsura sit, quæ fenus ex uiente, ex centesimâ fecit besibus, aut ex asse? Num agricultura maximos facit quæstus? magnos facit, sed modestos, & panem omnium honestissimos. Num ars Typographica

graphica plurimum habet lucelli? multum habet, præ-
ferim si seculo tractetur. Belgarum quosdam aspice è
typographiis procedentes ditissimos. Verum nec usura,
nec mercatura, nec iurisprudencia, nec agricultura, sed
si Chrysostomo credimus, ars omnium artium optima,
ars artium omnium quaestuosissima est eleemosyna.
Agricultura pascit, textoria vestit, architectonica prote-
git, typographica instruit. Artium quæque alterius artis
indiget: cum autem oporteat misereri, nihil aliud nobis
opus est, sed sola voluntas est necessaria. Si des panem,
cum habens solum, ad perfectionem artis venisti. Hanc
itaque suscipimus artem & scientiam, & obeamus.
Melius enim est hanc scire, quam esse regem, & diade-
mate coronari. Hæc namque te docet, quomodo possis
Deo similis fieri, quod est omnium summa bonorum.

Misericor-
dia est ga-
zophylaci-
um inex-
haustum.

Math. c. 6.
v. 19. & 20.

Gazophylacium est Misericordia, & quidem inex-
haustum. Gazophylacium seu ærarium Salomoni fuit
multò amplissimum, hinc enim templum pane aureum
totum prodit: sed hoc tam amplum & locuples æra-
rium tandem exhaustum est. Cæpit & Salomon egere,
idèò & subditos immodicis tributis premere. Ditissi-
mum fuit ærarium Cræsi, sed direptum est. Non minùs
dives fuerat Darii, sed dissipatum est. Opulentissimum
Sardanapalus palatium habitavit, sed combustum est.
Misericordia gazophylacium est, quod non exhauriri,
nec dissipari, neque comburi, neque diripi, neque suffo-
di potest, æternum, inexhaustum. Hoc Christus digito
monstrans: Nolite, inquit, thesaurizare vobis thesauros in
terrâ, ubi arugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt &
furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in calo, ubi ne-
que arugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt,
nec furantur. Bona omnia quæcumque extra cælum re-
conduntur, vel putredini, vel rapinis, vel aliis mille per-
eundi periculis subiecta, adeoque peritura sunt omnia.
Rationi autem minimè consentaneum, ut illic sua
quisque bona locet, ubi vel corumpantur, vel à furbus
rapiantur.

Cælum est
locus the-
sauri com-
modissi-
mus.

Mat. c. 24.
v. 43.
v. 44.
Luc. cap. 12.
v. 40.

En ergo cælum, reponendi thesauri locum commo-
dissimum, qui nulli corruptioni obnoxius, nulli furum
accessui expositus, nulli pereundi vel amittendi pericu-
lo subiectus, omnia illic reposita æternum rata sunt. Tu
forsan arbitraris tuas tibi pecunias perire, si eas in sti-
pem eroges: toto calo eras; perirent servate, servantur
erogata. Ego verò, inquis, fures nullos metuo, pecunias
tutissimum loco repositi, centum feris custoditas. Imò
verò metuendus est quàm maximè fur ille, quem ego
Mat. c. 24.
v. 43.
v. 44.
Luc. cap. 12.
v. 40.

Apoc. c. 16.
v. 15.

tibi optimâ fide monstrabo. Vide, obsecro, & audi: Si
sciret paterfamilias, quâ horâ fur veniret, vigilaret utique, &
non sineret perfodiri domum suam. Et vos estote parati, quia
quâ horâ non putatis, filius hominis veniet. Nottine hunc
furem? Nôsti, scio, sed forsitan non caves? Latentissimè
subrepti fur iste, idèoque ipsemet præmonens: Ecce, in-
quit, venio, sicut fur. Nec inermis venit: mortem præmit-
tit cum telo quo vitam omnium haurit, & thesauros
omnes diripit: Tu autem que parâsti, ejus erunt? Quam-
vis igitur aruginem & tinea, & suffocionem, & incen-
dia, & latrones à pecuniis tuis arceas, hunc furem non
effugient. Heu quàm hebes tibi vilis est, & curta pro-
videntia, qui vitæ consulis tam caduce, & non consulis
æternæ! Imò si consuluisses futura, consultum etiam
fuisset præsentem. Pulchrè castigat te Deus, ut tuus tu ipse
tibi fur sis. Nam opes congregas & recondis, tenebris
illas ac carcere claudis & damnas, quid aliud expectes à
fure, quàm quod tu ipse facis? Ergo per bajulos fidos,
homines egenos, pecunias tuas in cælum transmittes, in
calo repones, æternæ vitæ prospices, hodierno vel crasti-
no vel perendino migrandum est; opes tuæ te non se-
quentur; si eas non præmiseris, amisti.

Aug. 10. 10.
tom. 2. c. 2.

Quàm suo jure postulat Christus: Da mihi ex eo, quod
dedit tibi. De meo quero, & mihi non donas? Da mihi, & red-
didi mihi. Habiuit me largiorem, facit me debitorem, habeam te

A feneratorem. Pauca mihi das, plura reddam. Temporalia mi-
hi das, æterna restituam. Præbe tectum, & accipe calum; da
numum, & accipe regnum. Quid avarè congeris & re-
condis?

S. VI.

A T dices: Mihi non recondo, sed servo filiis, sed
hæredibus aliis. Hic Augustinus solidissimè re-
spondens: Relinquent, ait, alienis divitias suas. Quid filii in Psal. 48.
ipsius? Et ipsi servant, quod eis reliquerunt parentes sui. Pa-
rum est quia servant, & augent. Quibus & ipsi servant? Filiis
suis, & illi filius, & tertius filius. Quid Christo? quid anima tuæ
omnia filius. Inter filios suos quos habent in terrâ, computent
unum fratrem quem habent in calo, cui totum dare debebant,
vel dividant cum illo. Quomodo autem alieni sunt filii? Si quis
tuorum tibi nil prodest, alienus est. tam attendamus illos divi-
tes, qui malè vixerunt, qui superbè egerunt, mortui sunt, &
reliquerunt, non dico extraneis, sed filiis suis reliquerunt divi-
tias suas, & filii ipsorum viam parentum suorum sequuntur.
Sicut illi superbi, ita & isti, sicut illi rapaces, ita & isti, ut illi
avari, & isti, alieni ab illis sunt. Quid dives in flammâ clamat?
Habeo quinque fratres. Unum fratrem amicum non feci, Luc. cap. 16.
qui jacebat ante januam: Illi mihi fratres subvenire non pos-
sunt, qui possident divitias meas, alieni à me facti sunt.

Ergo fac tibi amicos de mammonâ iniquitatis. For- Ibid. v. 9.
tassis ea, qua acquisivisti, de iniquitate acquisisti, aut fortassis
ea ipsa est iniquitas, qua tu habes, & alter non habet, tu abun-
das, & alter eget. De istâ mammonâ iniquitatis, de divitiis
istis fac tibi amicos, & prudens eris. Noli timere. Ponunt pueri
in thesaurario, & secuti sunt: ponis in manu Christi, & times?
Esto prudens, & prospice tibi in posterum, in calo. Esto prudens,
imitare formicam, recorde astate, ne esuriās in hieme. Hiems
est dies novissimus, dies tribulationis. Collige, quod ibi tibi
profit in posterum; si autem non facis, simul imprudens & infi-
piens peribis.

Prudentissimus certè atque sapientissimus fuit Sa-
baudæ Dux III. Amadæus, qui benignus aded & li-
beralis fuit in pauperes, ut hos omnium suorum pro-
pugnaculorum defensores diceret, suosque commili-
tones appellaret. His ille cibum potumque, his ille ve-
stes suo detractas corpori suâ manu dedit, prandentes
adlèdit, cibum anteposuit, ad edendum humanissimè
invitavit. Fors fuit ut Legatus externus quispiam de ca-
nibus venaticis quæretet. Crastino, inquit Dux, osten-
dam. Interim pro more ingentem pauperum turbam
coëgit, cui cibum præbere solitus erat. Proximo die ora-
torem illum in triclinium suum duxit, è quo in subje-
ctam planitiem prospectus. Infra visæ sunt mensæ ob-
longæ, mendiculis stipatæ. Atque jam dux ad Legatum:
Hi, inquit, canes sunt, quibus ego cælum venor: panem
ego illis expedio, illi mihi olim, ita spero, cæleste man-
na. Atqui, ait Legatus, hoc genus hominum vaftrum, &
sepe otiosum est. De hoc, ait Dux, ego non laborem
Quod si Deus ita nostra examinet, quis illi probus sit?
D Licet de heroè hoc canere, quod de Probo Clau-
dianus:

Hic non divitias nigrantibus abdedit antris,
Nec tenebris damnavit opes, sed largior imbre
Sueverat innumeras hominum ditare catervas.
Quippe velut denso currentia munerâ mæ-
Cernere semper erat, populis undare penates,
Assiduus intrare inopes, remeare beatos.
Præcepit illa manus fluxivos superabit lberos.
Aurea dona vomens.

Huic verè perillustri Conjiti adjungo non disparis
exempli & sanguinis Imperatorii feminam Leonoram Leonora
Austriam Imperatoris Maximiliani I. fororè. Hæc pie-
tissima herois, ut Collegium Societati Jesu stabilire,
pecuniam è suis vestibus & gemmis redegit. Omnem
insuper vestem lineam, ipsis etiam culinæ usibus ne-
cessariam, suis etiam manibus paravit, habuitque pedif-
lequas

Eccc 4

potes, non per alios. Germani veteres liberorum manibus stipem inferebant, ut sic eos alia facerent ad promp-
tè dandum. Pannonia rex Stephanus in egenos largis-
simus, non tantum Eleemosynâ plurimum dedit,
sed & ipsomet plerumque dedit. Hinc evenit, ut sub no-
ctem egressus pinguissimum marmellum in pauperes
effusus, rediecit evulsâ barbâ, & bene comitus a pau-
peribus, qui tamen hanc regis injuriam minime cogita-
bant, sed pecuniam manibus nimium avidis invola-
bant. Hoc autem Stephanus triumphum suum inter-
pretatus est, & ob id singulares Deo gratias egit. Mar-
garita Hispaniarum regina ita suos, quos in Christiani
orbis solatium pepererat liberos, erudit, ut illi a tene-
ris unguiculis suâ etiam manu Eleemosynas erogarent.
En obsecro, cujus non puduit tantos Principes, nos
tantillos pudebit?

Sexta. Circumspiciendum quibus, quomodo, & quare dandum.

6. Misericordiâ actiosa gna est circumspicit, quibus
det, quomodo det, & quare. 1. Quibus det, nam egenis
vult dare, non opulentis; in vasa fundit vacua, non plea-
na. Contrarium fit fere nostro avor multum effunditur,
sed in vasa jam antè plena; multum donatur, sed divi-
tibus, quorum est largiri, non accipere dona. Inter eos
autem quibus dandum, meo iudicio, primi sint Adoles-
centes pauperes, qui Musis vacant, & panem non ha-
bent. 2. Attendit Misericordiâ, Quomodo det. Inter
modos dandi, de quibus hic agimus, is etiam præclarus
est, cum conditur testamentum, non oblivisci paupe-
rem Christum; si Christum non vis heredem ex asse
scribere, saltem in hereditatis partem admittit. 3. Qua-
re det, omnia scilicet propter Deum, idque non verbis
solum, sed factis. Quod sollicite beatus Joannes monet:

1. Jan. c. 3. Filii mei, non diligamus verbo neque linguâ, sed opere & ver-
itate. Idem beatus Jacobus inquit: Si frater aut soror
nudi sunt, inquit, & indigent victu quotidiano; dicat autem
aliquis ex vobis illi: Ite in pace, calefacimini & saturamini;
non dederitis autem eis que necessaria sunt corpori, quid proderit?

Septima. 7. Verâ Misericordiâ est, & largiter & hilariter da-
re. Eum namque dicemus Misericordem, qui, ut bea-
tus Paulus loquitur, misereatur in hilaritate. Hilarem enim
datorem diligit Deus, qui non ex tristitiâ aut necessitate lar-
gitur. Quod Siracides oculis subiiciens: In omni dato,
inquit, hilarem fac vultum tuum, & in exultatione sanctifica
decimas tuas. Da Altissimo secundum datum ejus, & in bo-
no oculo ad inventionem facito manuum tuarum, quoniam
Deus retribuens est, & septies tantum reddet tibi. Hæc utique
credimus, sed etiamnum trepidamus, nec facit fidimus
pollicitis divinis. Ergo mendax Deus? ergo promissit,
quod præstare aut nolle, aut non poterit? Fidemus se-
curissimè, & demus Altissimo secundum datum ejus, quo-
niam septies tantum reddet nobis.

Octava. 8. Sine omni ostentatione ac pompâ, & quantum
fieri potest occultè dare eleemosynam Servatoris mo-
nitionem est: Cum facis eleemosynam, noli tubâ canere ante te,
sicut hypocritæ faciunt in synagogis, & in vicis, ut honorificen-
tur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.
Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat
dextra tua, ut sit eleemosyna tua in abscondito, & Pater
tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Nihil æquè vitan-
dum in beneficio quàm jactantia. Res satis loquetur,
vel tacentibus nobis. Ecquid opus nomen aut insignia
sua donis omnibus affigere? Hadrianus Imperator id
fecit, & ob id Herba parietina dictus est, quod ejus no-
men per omnes parietes serperet. Satis est à Deo sciri
quod damus, tamen nemo sciat mortalium.

Nona. 9. Certam pecuniæ partem sponere in egenos tri-
buendam. Exempli causâ sic suademus. 1. Est qui an-
nis singulis post omnes expensas centum florenos sibi
reponat, est qui reponat mille. Primus si quinque, alter
si quinquaginta florenos det in stipem, non nimium
dabunt. Hoc enim dimidium duntaxat decimarum est.

A Idem iudicium esto, proportionem hac servatâ, de om-
nium opibus, censu, annuisque proventibus. 2. Est qui
sæpius in anno pecunias recipiat. Hic præclare fecerit,
si accepti semper primitias Deo consecret; Verbi gra-
tiâ, quindécim, aut octodécim, aut viginti florenos re-
cipit: quid si medium sponat, aut saltem viginti fester-
tios, seu quinque bacios? Nam istud hic consili est, ut
quotiescunque pecuniæ summa capitur, aliquid inde,
primitiarum loco, pauperibus sponatur. Quisquis hoc
prudenter fecerit, damnum nullum sentiet, sed om-
nium rerum suarum incrementum experietur. 3. Con-
venit in iis non tenacem ac sordidum esse, quæ vix un-
quam amplius vendantur pretio, ut sunt vestes detritæ,
ciborum reliquiæ, ligna in silvis decidua. Et cur Deo
non demus promptè, quod libenter daremus affec-
tatori?

Sic nobilis mercator Hispali felicissimè negotiarus
est: sic alius Olyssipone hanc consuetudinem suam ab-
rogans onustas naves in ipso portu perdidit; has cum
mercibus tempestas, illam fortunis omnibus evertit
paupertas, imò Deus, in quem tam restrictus & tenax
esse coeperat. Hæc lucta nostra sunt, cum tam illiberales
& immunitissimi sumus in rerum omnium largitorem.

B 10. Convivium mendicis, aut tenuis fortunæ homi-
nibus subinde instruere, cuius nobile foret auctarium,
iis etiam ministrare. Ignorum plurimis aut exosum il-
lud Christi monitum videtur: Cum facis prandium aut
cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque co-
gnatos, neque vicinos divites, ne forte te & ipsi reinventent, &
fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes,
debiles, claudos & cecos: & beatus eris, quia non habent retribu-
tuere tibi, retribuetur enim tibi in Resurrectione iustorum.
Faciunt hoc aliquot nobiles familiae, faciunt hoc Prin-
cipes, Reges, Pontifices. Nemo hic dixerit, non esse hoc
moris amplius. Alioqui dicemus, nec illud esse moris
amplius, homines ad divina monita sunt surdos calo
admittere.

C 11. Unum aliquem è pauperibus, quemcunque tan-
dem, perpetuò, velut Christum alere. Ita Clemens VIII.
Pontifex Maximus fecit, qui honorando Christi col-
legio non numero, tredecim pauperes quotidiano vi-
ctu ac vestitu sustentavit.

D 12. In omni prandio & cenâ, si mensa sit opimior,
scutellam vacuum apponere, quæ scutella Dei appelle-
tur; hanc autem è diversis ferculis, hinc & hinc desum-
ptis partibus implere, eo fine, ut hæc miscellanea den-
tur pauperibus. Aliquid sibi adini vix sentiet mensa di-
tior, at sibi plurimum impendi valde sentient egeni.
Hoc è viris nobilibus non neminem constat facere.
Quod etiam illud referendum. Nobilis familia quovis
sabbato in honorem beatissimæ Matris Mariæ omne
lac armenti in pauperes gratis dispensat. Huc illius mo-
nasterii mos spectat, in quo quotiescunque è cœnobitis
unus concedit fato, toties per dies triginta, omnia illi
fercula in locum mensæ, ubi vivus federat, deferuntur.
Post mensam omnia pauperibus dantur.

CAPVT XII.

Rosa Alabandica, seu, Verecundia,
Modestia, Pudicitia.

S. I.

A Labandicæ Rosæ non immeritò conferimus hanc
virtutem: siue illam appellemus Verecundiam,
seu Modestiam, seu Pudicitiam: diversa nomina, res
eadem.

Beatus Ambrosius divinæ Virginis Verecundiam a-
tificioso penicillo sub oculis ponens: Verecunda sermone, pag. 12.
inquit, arbitrum mentis solita non hominem, sed Deum que-
rere. Quando ista vel vultu læsit parentes? quando dissensit à
propinquis?

Ambros. l. 1.
Offic. c. 18.

tom. 1. mib.

Elogia B.

Mariæ à

verecundia.